

नं. ५०७२

वेदांग चतुष्टयम्.

श्री लगधः

पत्र. १६ ————— लं.

वेदांगम्.

पं. ६६

वेदाङ्ग चतुष्टयम्

(प्रसंगिक) शिक्षा - ज्योतिषं

५०७२

६

॥ श्रीमद्यज्ञिकदेवकृतविभागेपत्र ३८ ॥
॥ पठनार्थे रवीकृत । ग्रंथियाम् ॥

श्लो
१६०

श्रीगणेशायनमः॥ अथोशोषाभ्यावेद्यामिपाणोनीमतेयथा॥ श
 खानुसर्वतदिद्याद्यथोक्तंलोकवेद्योः॥१॥ प्रसिद्धमपिशृणुमर्थम
 विज्ञातमबुद्धिभिः॥ पुनर्व्याक्तीकपिष्यामिवाकुञ्चारेणविधिं॥ २॥
 त्रिषष्टिश्चतुषष्टिर्द्वादशीः संभवतोमताः॥ प्राकृते संस्कृतेवापि
 स्वयंप्रोक्तास्वयंनुवा॥ ३॥ स्वराविंशतिरेकश्चस्पर्शानांपंचविंशतिः
 यादयश्चसृतास्वष्टौक्त्वारश्चयमासृताः॥ ४॥ अनुस्वारेविसर्ग
 श्चकष्यौवापिपराभ्यामौदुस्पृष्टश्चेतिविज्ञेयोलुकारःप्लुतएवच॥ ५॥

यथासौराष्ट्रिकानारीचराँड्यभिभाषते॥ एवंरंगं विजानीयाश्च
 चराँड्यरेवदया॥ ६॥ हकारं पंचमैर्युक्तं तं स्थैर्यपि संयुतं॥
 अरसं तं विजानीया चं व्यमादुरसं युतं॥ ७॥ १॥ आत्मा बुद्ध्या सम
 र्था र्थान्न नो युक्ते विवक्षया॥ मन्त्राः कायाग्निमाहूति संप्रेरयति
 मारुतं॥ ८॥ मारुतस्तूरसिखरं नंदं जनयति स्वरं॥ प्रातः सव
 नयोगं तं छंदो गायत्रमाश्रितं॥ ९॥ कंठे माध्यंदिनयुगं मध्यमे
 न्नेष्टुमानुगं॥ तारं तार्त्तीयं सवनं शीर्षेण्यं जागतानुगं॥ १०॥ सोद

॥शि०॥

॥५॥

लोमूह्यनिहतोवक्रमायघनारुतः॥वर्णाञ्जनयेतेतथाविभागः
पंचधनःस्मृतः॥११॥स्वरतःकालतःस्थानात्ययलानुषदानतः॥
इतिवर्णविदप्रादुर्निपुणंतंनिबोधत॥१२॥अष्टौस्थानानिवर्णाना
मुरःकंठःशिरस्तथा॥जिह्वामूलं वदंताश्च नासिकोष्टौ यतास्तु च॥
॥१३॥उदात्तेनिषादगांधमरावनुदात्तकृषभधैवते॥स्वरितःप्रत
वाह्येतेषु पंचममध्यमाः॥१४॥२॥र्वभावश्चविवृतिश्चराषसारः॥२॥
फएवव॥जिह्वामूलमुपध्मावगतिरर्ह्यविधोऽपणः॥१५॥यद्योना

वप्रसंधनमुकारादिपरंपदं॥ स्वरान्ते तादृशं विद्याद्यदन्यद्वा क्तमूष
 णः॥ १६॥ कुतीर्यादागतं दग्धमपवर्णं च भक्षितं॥ न तस्य परिमोक्षो
 स्ति पापो देरिव किं विषात्॥ १७॥ सुतीर्यादागतं जग्धं स्वाम्नायं सुव्य
 वस्थितं॥ सुखरेण सुवक्त्रेण प्रयुक्तं ब्रह्म राजति॥ १८॥ न कालो न
 लंबो षो नावक्तो नानुनासिकः॥ गरुहो बद्धजिह्वश्च प्रयोगान्बुद्धुम
 हति॥ १९॥ यथा व्याघ्रीरुरेत्पुत्रान्दंष्ट्राभिर्न च पीडयेत्॥ भीता पतन
 ने दाभ्यां तद्वदर्थं न प्रयोजयेत्॥ २०॥ एवं वर्णाः प्रयोक्तव्या नावक्तान

॥शि०॥ वपीडिताः॥ सन्ध्यावर्णप्रयोगेण ब्रह्मलोके महीयते ॥२१॥ अभ्यासा
 र्थेद्रुतां वृत्तिप्रयोगार्थे तु मध्यमो ॥ शिष्याणामुपदेशार्थे कुर्याद्वृत्तिविल
 ॥३॥ वितो ॥२२॥ ३॥ उदात्तश्चानुदात्तश्च स्वरितश्च स्वरास्त्रयः ॥ इहो दीर्घ
 प्लुत इति कालतो नियमाश्च ॥२३॥ कंठ्या वरुणविबुधशस्ता त
 वार्त्तसजावुः ॥ स्फुर्द्धन्या रुदुरघादं त्यालुतुलसा स्मृताः ॥२४॥ जि
 कामूलेतुक्तः प्रोक्तो दंत्योष्ठावः स्मृतौ बुधैः ॥ एते तु कंथ्यता त्ववार्त्त ॥३॥
 उंकंठोष्ठौ स्मृतौ ॥२५॥ अर्द्धमात्रा तु कंथ्यस्यैकारौ कारयोर्न वेत् ॥

इकारौकारयोर्मध्येणविवृतसंवृतो॥२६॥ उपध्मा नीय ऊष्मा वजिङ्का
 मूलीयनासिके॥ अयोगवाहविज्ञेयाश्चयस्थानभाविनः॥२७॥
 अत्राबुवीणानिर्घोषोदंतमूल्यस्वरानुगः॥ अनुस्वारस्तु कर्तव्यो
 नित्यं द्रोः शषसेषु च॥२८॥ ऊष्मणां च स्वराणां च विवृतं कदणं स्मृ
 तं॥ तेभ्योपि विवृता वेतौ ताभ्यामेतौ ततोपि च॥२९॥ ४॥ अत्रोस्पृष्टा
 यणस्वीषनेन स्पृष्टाः श्रुताः स्मृताः॥ शीषाः स्पृष्टा हलः प्रोक्ता निबो
 धानुप्रदानतः॥३०॥ मोनुनासिकानक्षेत्रादिनोदरुषः स्मृताः॥

नक्ष

मो

॥शि०॥

॥४॥

ईषन्नादायणजशस्ववासिनस्तुरवपादय॥३१॥ईषच्छासंश्चरोविद्या
जोर्धामैतत्स्ववहते॥शंकरःशंकरोप्रादादाक्षीपुत्रायधीमते॥३२॥दा
क्षीपुत्रःपाणिनेयोयेनेदंब्याहृतंभुवि॥रत्नभूतमिदंशास्त्रं पृथिव्यासं
प्रकाशितं॥३३॥येनाक्षरसमाम्नायमधिगम्यमदेष्वरात्॥सस्त्रं व्याकर
णं प्रोक्तं तस्मै पाणिनेये नमः॥३४॥त्रिनयनमुरवनिःसृतामिमं यद्ब्रह्म
पठेत्प्रयतःसदाविज॥सम्भवति धनधान्यपशुपुत्रकीर्तिमांश्चुखमनुलं॥४॥
यसमश्नुते दिवीति दिवीति॥३५॥इति शिक्षा समाप्ता॥इति प्रथमोऽध्यायः॥

॥ पंचसंवसरमयं युगाध्यक्षं प्रजापतिं ॥ दिनत्रयं न मासांगं घण्टां न्यत्रिरसां च
 वि॥ ॥ शोकोतिषामयनं पुण्यं प्रवक्ष्याम्यनुपूर्वशः ॥ संमतं ब्राह्मणैर्वा
 णां यज्ञकालार्थं सिद्धये ॥ २ ॥ वेदादि यज्ञार्थं मभिप्रवृत्ताः काला
 नुसूच्या विहिताश्च यज्ञाः ॥ तस्मादिदं कालविधानं शास्त्रं योऽप्यो
 तिषे वेदसंवेदयज्ञं ॥ ३ ॥ यथाशिरवामयूराणां नागानां मणयो यथा ॥
 तद्वद्वेदांगशास्त्राणां गणितं मूर्धनि स्थितं ॥ ४ ॥ ये बृहस्पतिना
 भुक्ता मीनाश्च भृतिराशयः ॥ विवृताः पंच निर्हता यः शेषः स प

॥ ज्यो ॥

॥ ५ ॥

रियदः ॥ ५ ॥ माघशुक्लप्रपन्नस्य पौषशुक्लस्यः समापिनः ॥ युगस्य पं
चवर्षस्य कालज्ञानं प्रवक्षते ॥ ६ ॥ स्वराक्रमेते सोमाकर्कः यक्षसा
र्कसवा सवो ॥ स्यात्तदादियुगं माघस्तपः शुक्लो यनं ह्युदकः ॥ ७ ॥ प्रप
द्यते अविष्ठादौ सूर्या वंङ्गमसा बुदकः ॥ सार्पा र्धे दक्षिणा र्कस्तुमा
घश्च वणयोः सदा ॥ ८ ॥ १ ॥ घर्भं वृद्धिरपां प्रस्थः क्षपास्तसुद
गतौ ॥ दक्षिणे तो विपर्यासः षण्मुहूर्त्ययने नतु ॥ ९ ॥ प्रथमं सः ॥ ५ ॥
तमे वा दुरयना र्धे त्रयोदशं ॥ चतुर्थं दशमं वै वदिर्युगमा धं बहु

लेबुतौ ॥१०॥ वसुस्त्वष्टाभगोजश्चमित्रः सर्पाश्चिनो जलं ॥ धाता
 कश्यपायनाद्यास्युर्ध्वपंचमभस्त्वु ॥११॥ एकोतेरद्भिमासेव
 वानि सादिरुत्तरः ॥ अर्धयोः पंचपर्वणा मृदु पंचदशाष्टमौ ॥१२॥
 दुह्यं पर्ववेत्पादे पादविंशतु सैकिका ॥ भागात्मना पटुर्ज्यांशानि
 दिशो रोगो धिको यदि ॥१३॥ निरेकं द्वादशाभ्यस्तं दिगुणं च य संयुतं ॥
 षष्ट्या षष्ट्या युतं द्वाभ्यां पर्वणं शिरुच्यते ॥१४॥ २॥ स्युः पादो द्वि
 पद्यायास्त्रिद्वेके रुः सते स्थितिं ॥ साम्ये नैदास्तृणो न्येषु पंचकाः पर्व

॥ ज्यो ॥ सप्तमिताः ॥ १५ ॥ भांशास्युरष्टकाः कार्याः पक्षाद्वदशकोऽङ्गताः ॥ एका
 दशगुणश्चोऽः मुक्तैर्द्वैर्दवायदि ॥ १६ ॥ नवकैरुङ्गतांशस्याह्नः
 ॥ १६ ॥ सप्तगुणो भवेत् ॥ आवापस्तयुजैर्द्वैत्सौत्तस्त्यस्तंगते परं ॥ १७ ॥ जा
 वा ॥ द्वांशोः समं विधात्सर्वाद्द्वैर्पर्वस्तत्तरां ॥ भादानं स्याच्चतुर्दश्यादि
 भागे न्योऽधिकोऽयदि ॥ १८ ॥ जौद्रागः स्वास्ये हिरोषा विमूषणः समाधरणः ॥
 श्रमगाः स्वापोजः स ॥ रुजेषा इत्युच्चारिगे ॥ १९ ॥ कार्या भांशाष्टकाः ॥ द्वा
 ने कला एकान्नविंशतिः ॥ अन्नस्थाने द्विसप्ततिमुदपेद्युक्तं संभवेत् ॥ २० ॥ ३ ॥

तिथिमेकादशाभ्यस्तांपर्वभाद्रासमन्वितां॥विभज्यभसमूहेनतिथिन
क्षत्रमादिशेत्॥२१॥याःपर्वभादानकलास्तास्मृसप्तगुणांतिथिं॥उक्ता
स्तासांविजानीयातिथिभादानिकाःकलाः॥२२॥त्रतीतपर्वभागेभ्यःशो
धयेद्विगुणांतिथिं॥तेषुमंडलभागेषुतिथिनष्टांगतोरविः॥२३॥विषु
वंतंद्विरभ्यस्तंरूपोनंषड्गुणीकृतं॥पक्षायद्वंद्वपक्षाणांतिथिःसविषुवा
स्मृतः॥२४॥पक्षानिपंचादपांधृतानितदाढकंदोणमतःप्रमेयं॥वि
भिर्विहीनंकुडवेस्तुकार्यतन्नाडिकायास्तुभवेत्प्रमाणं॥२५॥एकादशानि

॥३०॥ रभस्य पर्वणि नवमि स्थितिं ॥ पुगलं स पर्वस्यादत्तमाना कर्तुः
 कर्मात् ॥ २६ ॥ ४ ॥ सूर्य्यर्क्षभागा नवमि विभज्य शेषं विरभ्यस्य
 ॥७॥ दिनोपभुक्तिः ॥ तिथियुता भुक्तिदिनेषु कालो योगं दिनैकाद
 शकेन तद्गुणं ॥ २७ ॥ त्र्यंशं भद्रोदिवसांशभागश्चतुर्दशश्चा
 प्यपनीयमिन्द्रं ॥ भाद्रं धिकेदापि गते परेशोदावुत्तमेतन्नव
 केरवेद्यः ॥ २८ ॥ त्रिंशत्पक्षा सषष्टिरष्टः षड्वर्तको यने ॥ मा ॥ ७ ॥
 साक्षाद् सूर्यास्युरतत्पंचगुणं युगं ॥ २९ ॥ उदयायासवस्युर्दि

स्य

नराशिस्वपंचकः॥ नृबोर्दिषष्टिर्द्वीनं स्याद्विंशत्या वै कया स्मृता ॥
॥३०॥ पंचत्रिंशच्छतं पौष्पमेको नमय नान्यथे ॥ पर्वण्यं स्यात्
तुष्यादीकाष्ठा नंदेविकाः कलाः ॥३१॥ सावनेन्दुस्त्रिमासा
नाष्टष्टैकादिसप्तिका ॥ द्वित्रिंशत्सावनः सार्धः सूर्यस्त्रीणां
सपर्ययः ॥३२॥ ५॥ अग्निः पुत्रापतिः सोमोरुद्रो दितिर्बृहस्प
तिः ॥ सर्पश्च पितरश्चैव नगश्चैवार्थमापिव ॥३३॥ सविता त्वष्टा
थवायुश्चंद्राग्नी ॥ मित्र एव च ॥ इन्द्रो निर्ऋतिरापो विश्वदे

॥३४॥ वास्तथैवच॥३४॥ विष्णुर्वसवोवरुणोजएकपात्रथैवच॥ अदि
 बुधस्तथासुषाअश्विनोयमएवच॥३५॥ नक्षत्रदेवताहिताय
 ॥३६॥ ताभिर्यज्ञकर्मणि॥ यजमानस्यशास्त्रज्ञैर्नामनक्षत्रजंस्मृतं॥
 ॥३७॥ उयाण्याद्वावित्रावविशाखाश्रवणाश्वयुज॥ कुरु
 णितुमघास्वातिर्ज्येष्ठा मूलंयमस्ययत्॥३८॥ द्वाद्वा नक्षत्राणि
 गेनुद्देयं सौर्यासिपार्वणः॥ यजुताबुपजायेतेमध्येतैर्वाधिमा॥३९॥
 सको॥३९॥ कलादशसविंशं स्याद्विभूहर्तस्यनाडिके॥ द्वित्रि

शतकैलानां तु षड्भूतीत्यधिकं भवेत् ॥ ३५ ॥ सप्तसप्तकं भूयुक्तो मः स
र्येद्य निवयो दश ॥ उत्तमानितु पंचाहः काष्ठा पंचाक्षरा भवेत् ॥
॥ ४० ॥ यदुत्तरस्यायनतोगतं स्याच्छेषं तथा दक्षिणतोयनस्या
तदेव षष्ठादिगुणं विभक्तं सदा दशं स्याद्विषममात्रं ॥ ४१ ॥ य
द्धर्धं दिनभागानां सदा पर्वणि पर्वणि ॥ ऋतुशेषं तु तदिद्या संख्या
यस्य पर्वणां ॥ ४२ ॥ इत्युपाय समुद्देशो भूयोऽप्यहः प्रकल्पयेत् ॥
शेयराशिं गतां न्यस्तां विभजे शानराशिनां ॥ ४३ ॥ इत्येवं मासवर्ष

श्री

॥ छंद ॥

॥ एणं मूहूर्तैर्दयपर्वणं ॥ दिनर्त्ययनमासांगं व्याख्यातं लगतो ब्रवीत् ॥

॥ ४४ ॥ सोमसूर्यस्त्रिवरितं विद्वान्वेदविष्णुते ॥ सोमसूर्यस्त्रिवरितं

॥ ए ॥

लोकं लोकं च संततं लोकं लोकं च संततमिति ॥ ४५ ॥ इति ज्योतिषनाम्नो

द्वितीयोऽध्यायः समाप्तः ॥ ४६ ॥ मय रसतज्जभनलगसमितं भ्रम

तिवाङ्मयं जगति यस्य ॥ सजयति पिंगलनागः शिवप्रसादाद्विभु

मतिः ॥ १ ॥ त्रिगुरुं विद्धि मकारं सच्चादिसमन्वितं यकारं खर्षं ॥ लघु ॥ ए ॥

मध्यमं च रेफं सकारं मंते गुरुं निबद्धं ॥ २ ॥ लघ्वंत्यं हितकारं जकारं मु

अथोर्लघुं विजानीयात् ॥ आदिगुरुं च नकारं नकारमिह पेंगले विलघुं ॥ ३॥
दीर्घं संयोगपरं तथा प्लुतं वंजनांतमूष्माणं ॥ सानुस्वारं वगुरुं क्वचि
द्वसाने पिलघुं त्यं ॥ ४॥ विविरामंदश्वर्षणमात्रमुवावपिंगलः स्त
त्रं ॥ छंदोवर्गपदार्थः प्रत्यये ह तोश्च शास्त्रादौ ॥ ५॥ १॥ धीश्चीस्वी ॥ वरासा
य ॥ कायुहार ॥ वसुधास ॥ साते कर् ॥ कदासज् ॥ किंवदभ ॥ नहसन् ॥
गृत् ॥ गंतं ध्रुदिपर ॥ हे ॥ लौस ॥ लौ ॥ अष्टौ वसव इति ॥ १५॥ २॥ छं
दः ॥ गायत्री ॥ देव्येकम् ॥ आसुरीपंचदश ॥ प्राजापत्याष्टौ ॥ य ॥ ऋषां षट् ॥

॥ छंदः

॥ १० ॥

साम्नादिः॥ सुवांविः॥ द्वौ द्वौ साम्नां वर्धत॥ त्रींस्त्री नृवं॥ चतुरस्रतुरः
प्राजापत्यायाः॥ एकैकं शेषो जह्या दासुरा॥ तान्मुष्मिगनुष्टुप् च रुतापं
क्तिविष्टु ब्रूगत्याः॥ तिस्रस्त्रिस्त्रिः सनाम्य एकैका ब्राह्म्यः॥ प्राग्यजुषा
मार्ष्य इति॥ १६॥ ३॥ पादः॥ इयादि सरणः॥ गायत्र्या वसवः॥ जगत्या
आदित्याः॥ विराजोदिशः॥ त्रिष्टुभोरुद्राः॥ एकद्वित्रिचतुष्पादुक्कपादं॥
त्र्याघं चतुष्पादुक्कपादं॥ क्वचिद्विपादुषिभिः॥ सापादनिचृताः॥ अष्टौ स॥ १०॥
सप्तद्वेति प्रतिष्ठा॥ एषेव विपरीता वर्धमाना॥ षट्सप्तकयोर्मध्य इत्य

तिपादनिवृत्तः॥ दोनवकोषद्वयसानागी॥ विपरीतावाराही॥ तृतीयं
 द्विपाज्जागतगायत्राभ्यां॥ त्रिपात्रैष्टुभैः॥ उत्तिगायत्रौजागतश्च॥ ककु
 मध्येवेदंत्यः॥ पुरउत्तिकपुरतः॥ परोत्तिकपुरतः॥ वउष्पादृषिभिः॥
 अनुष्टुभायत्रैः॥ त्रिपात्रैर्विजागताभ्यां॥ मध्येत्येव॥ बृहतीजागत
 स्वयश्चगायत्रा॥ पथ्यापूर्वश्चेतृतीयः॥ न्यंकुसारिणीद्वितीयः॥ स्कंधो
 ग्रीवीकौष्टुकेः॥ उरोबृहतीयास्कस्या॥ उपरिष्ठादृहत्यंते॥ पुरस्ताद्बृहती
 पुरः॥ कवित्रयकाश्चत्वारः॥ वैराजौगायत्रौव॥ त्रिभिर्जागतैर्महावृ

॥ छंदः ॥ बृहती ॥ सतो बृहती तां दिनः ॥ पंक्तिर्जागतौ गायत्री वा ॥ सर्वे वेदयु
 ॥ ११ ॥ जो सतः पंक्तिः ॥ विपरीतौ च ॥ प्रस्तार पंक्तिः पुरतः ॥ आस्तार पंक्तिः प
 रतः ॥ विष्टार पंक्तिरंतः ॥ संस्तार पंक्तिर्बहिः ॥ अक्षर पंक्तिः पंचका
 श्वत्वारः ॥ द्वादश पंक्तिः पंच ॥ चतुष्पद पंक्तिः पंच ॥ पञ्च
 पंक्तिभिर्गायत्री ॥ जगती षड्भिः ॥ एकेन त्रिष्टुप् ज्योतिष्मती ॥ तथा जगती ॥
 पुरस्ता ज्योतिः प्रथमेन ॥ मध्ये ज्योतिर्मध्यमेन ॥ उपरिष्टा ज्योतिरं ॥ १२ ॥
 त्येन ॥ एकस्मिन् पंचके छंदः शं कुमती ॥ षट्के ककुमती ॥ त्रिपाद गणेश

ध्यापिपीलिकमध्या॥विपरीतायवमध्या॥कुनाधिकेनैकेननिवृद्धिरेजौ॥
 वाभ्यांविराड्दुराजौ॥आदिःसंदिग्धेदेवतादितः॥अससोवृवईदेव नि
 ता॥॥सिसापिल्लीनीलो गौवर्णाः॥ष गानपयैनिस्वराइति॥आदि
 तःसंदिग्धेदेवतादितोग्निःसवितासोमोवृहस्पतिर्धरुणइंद्रोवि
 श्वेदेवाः॥स्वराःषड्भादयः॥षड्दुर्षभगांधारमपंचमधैवतनिषादः
 स्वराइति॥सितसारंगपित्रांगलल्लनीललोहितगौरावर्णाः॥रेव
 नाभाःलतयः॥रयामान्यतिछंदोसि॥आग्निवेश्यकाश्यपगौतमोगिरस

॥ छंदः ॥ भार्गवकौशिकवासिष्ठानिगोत्राणीति ॥ ७२ ॥ ४ ॥ वतुः रातमुह्यति ॥
 ॥ १२ ॥ वतुरश्चतुरस्तु जेदुह्यते ॥ तान्यभिसंवाप्रेभ्यः सति ॥ प्रसृत्याव ॥
 १२ धृत्यष्टिशंकरीजगत् ॥ एथकृथकूर्वत एतान्येवेषां ॥ द्वितीयं द्वि
 तीयमतित ॥ अत्रलौकिकं ॥ आत्रैष्टुभाश्चयं दार्ढी ॥ पादश्चतुर्भागः ॥
 यथावत्तसमाप्तिर्वा ॥ लः समुद्रागणः ॥ गौ गंतमध्यादिर्लक्ष्य ॥ ॥ ७२ ॥
 स्वराई चार्याई ॥ अत्रायुङ्गजः ॥ षष्ठेजः ॥ लोवा ॥ लोवेत्यदे द्वितीयादि ॥
 सप्तमः प्रथमादिः ॥ अंत्यपंचमः ॥ षष्ठश्च ॥ त्रिषुगणेषु पादः पथ्याद्येव ॥

विपुलान्या॥ वपलाद्वितीया चतुर्थौ गमध्वेजौ॥ सर्वमुखसर्वा॥ जघनसर्व
 तरत्र॥ उभयोर्महावपला॥ आद्यर्द्धसमागीतिः॥ अंत्येनोपगीतिः॥
 उक्तमेणोद्गीतिः॥ अर्द्धवसुगणआर्यागीतिः॥ वैतालीयं द्विः स्वरश्च
 युक्तादेगुग्वसवोन्तेर्वा॥ गोपश्चंदसकं॥ आपातलिकाभोग्ग॥ शेष
 परेणयुक्तासाकं॥ षड्दामिआयुजि॥ पंचमेनसर्वः साकंप्राच्यवृत्तिः॥ अ
 युक्ततीयेनोदीच्यवृत्तिः॥ आभ्यांयुगपत्पवृत्तकं॥ अयुक्तारुहासिनी॥
 युगपरांतिका॥ गंताद्विर्वसवोमात्रासमकं गनवमः॥ द्वादशश्चवानवा

॥ छंदः ॥ सिका ॥ विश्वोक्तं पंचमाष्टमौ ॥ चित्रानवमश्च ॥ परयुक्तेनोपवित्रा ॥ प्र
 ॥ १३ ॥ थमवतुर्थयोर्नदेश ॥ एभिः पादकुलकैः ॥ गीत्यार्थतः ॥ गश्चेत्सोम्या ॥
 सः पूर्वश्चेज्योतिः ॥ शिखाविपर्यस्तार्धा ॥ त्रुलिकाधमेकान्त्रिंशदेक
 त्रिंशदंतेय ॥ साग्येननसमालांगल इति ॥ ५५ ॥ ५ ॥ दत्तं ॥ सप्तमर्द्धसमं
 विषमं च ॥ समं तावन्नृत्तं ॥ सप्तमर्द्धसमं ॥ विषमं च ॥ राशुनं ॥ ग्लितिसमागती ॥
 ॥ चि ॥ तिप्रमाणी ॥ वितात्रमन्यत ॥ पादस्यानुष्टुब्धं च ॥ न प्रथमात्तनौ ॥ वा ॥ १३ ॥
 न्यत ॥ यच्चतुर्थात् ॥ पथ्यायुजोद्ग ॥ विपरितेकीयं ॥ वयसायुजोद्ग ॥ वि

पुलायुगलः सप्तमः ॥ सर्वतः सेतवस्य ॥ नौ नौ व ॥ प्रतिपादं वतुर्वृध्मपद्वतुम्
 र्द्धं ॥ गावंतश्चापीड ॥ आदौ च प्रत्यापीड ॥ प्रत्यापीडो गावो दौ व ॥ प्रथमस्य वि
 पर्यासे नंजरीलवस्य नृतधरा ॥ उक्तो मेकतः स्तोत्रो नौ जौ नौ जौ गौ
 स्तोत्रं ॥ तृतीयस्य सौरभके नौ नौ ॥ लखितं नौ सौ ॥ उपस्थितप्रदुपितं
 यगाद्यमौ जौ गौ स्तोत्रो नौ जौ ॥ वर्धमानं स्तोत्रो नौ सौ ॥ अष्टविराडृषभं
 तज्ज ॥ अर्द्धं ॥ उपवित्रकं सौ स्तोत्रो नौ गौ ॥ द्रुतमध्यामौ नौ गौ ॥ वेगव
 ती सौ सौ नौ नौ गौ ॥ भद्रविराडृषभं नौ नौ ॥ जौ गौ ॥ केतुमती स्तोत्रो नौ नौ

छंदः॥ नो ग॥ आरवा न की तो जौ ग॥ जौ ग॥ विपरीतारवान की जौ जौ ग॥
१४॥ जौ ग॥ हरिण पुता सो स्त्री जौ ग॥ अपर वक्त्रे नो लो ग॥ जौ ग॥ पुष्पि
ता ग्रा नो यौ जौ ग॥ यव मती जौ जौ जौ ग॥ शिखे कां न विंशदेक
विंशदंते ग॥ खंजाम हत्य युजीति॥ ६॥ यति विच्छेदः॥ तनु मध्या त्वा॥ कु
मार ललिता जौ ग॥ चित्र पद भोगौ॥ विद्युन्माता भोगौ॥ माणव कात्री
डित के भौ जौ॥ हलमुखी नौ स॥ भुजग शिखर सतानौ स॥ हंस रुत मनी ॥ १४
गौ॥ श्रद्धा विराण भौ जौ॥ पणवो नौ यौ॥ मयूर सारिण जौ गौ॥ मत्त

मौसौ॥उपस्थिताहौजौ॥रुक्मवतीभौसौ॥इंद्रवज्रातौजौग्र॥
उपेंद्रवज्राजौजौग्र॥आद्यंतावुपजातय॥शेधकंभौभौग्र॥शालि
नीमौतौग्समुद्रसुषय॥वातोम॥मौतौग्वतुःस्वरा॥भ्रमरविल
सितामौतौग्समुद्रर्षय॥रथोदतानौलौग्र॥स्वागतानौभौग्र॥
वृंतानौसौग्र॥शेनीजौलौग्र॥जगती॥वंशस्थाजौजौ॥इंद्रवंशातौ
जौ॥तोटकंस॥इतविलंबिताजौभौ॥श्रीपुरोनौम्योवसुसमुद्रा॥
जलोदितगतिजौजौरसर्तवः॥ततनौमौ॥कुसुमविविधान्योन्यौ॥

॥ छंदः ॥ वं वसादिका नौरो ॥ भुजंग प्रयातं यः ॥ स्वविणीरः ॥ प्रमिता चुराज्जो
 ॥ १५ ॥ सो ॥ कान्तो त्पीडा भौ स्मो ॥ वैश्वदेवी नौ या विंदिय र्षयः ॥ नव मासि
 नीजो न्याविति ॥ ७ ॥ प्रहर्षणी नौ जौ प्रिकदशकौ ॥ रुयिराज्जो स्मो
 १५ यत्तु कनवको ॥ मत्तमसूर नौ सो गसमुदनवको ॥ गौरी नौ नौ गः ॥
 असंबाधा नौ नौ गा विंदिय नवको ॥ अपराजिता नौ सो लोखर र्षयः ॥
 प्रहरण कलितानौ नौ लोखि स्वराः ॥ वसंत तिलकाद्रौ जौ गो ॥ सिं ॥ १५ ॥
 हो न्नता काश्यपस्य ॥ उद्धर्षणी सेतवस्य ॥ चंद्रावर्तानौ नौ सः ॥ मालर्तुन

